

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: K. Gy.

Cím: A 200 éves Városliget

Forrás: Új Ember

(Hely) 1958. 6. 29. (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 712.21
Hely Városliget

"1958"

Helyszám

Lapjaink vissza-visszatérő riport-témája: a pesti Városliget. Persze, ehhez a földrajzi fogalomhoz első sorban a pihenés, ócsa szórakozások és látványosságok képzetét fűződik. A mottó rendszerint a régi sláger szokott lenni: »Újé, a Ligetben nagyszerű!...« — Pedig ennek a Városligetnek van egy másik árca is: a Thaly Tibor most megjelent kétféle könyvének kalauzolásával egy rövid kis séta keretében ezt szeretnénk megmutatni az Új Ember olvasóinak. S ez a séta nemcsak térbe, lesz, hanem visszanyúl a történelmi időkbe is.

A magyar középkorban ennél a homokos, mocsaras vidéknek a tulajdonosai — IV. Béla békés adományozása folytán — a Nyulak-szigetének domonkos-rendi apácái voltak, akik a következő századokba sokat pereskedtek az egyre jobban terjeszkedő pesti polgárság ellenében a tulajdonjogért. Ennek a vetélkedésnek a török hódoltság vetett véget, amely az apácákat elűzte, Pestet teljesen elsorvasztotta, a ligetes legelővé, később vadaskertté kulturált városligeti vidéket újból sivataggá változtatta. A török kiűzetése után I. Lipót a mocsaras sivatagot Pest városának adományozta, hiába kérték vissza a dömés apácák jogutódai, a klarisszák.

Csak Pest lassú fejlődésével állott be kedvező fordulat a városligeti kopár, egészségtelen terület sorsában, különösen mióta egy új városrész, a Terézváros kezdett egyre inkább errefelé terjeszkedni. Mária Terézia rendelte el, főként egészségi okokból, a mocsárnak fűzfákkal való betelepítését. Ez következett be 1755—57-ben,

s innen számíthatjuk a mai értelemben vett Városliget keletkezését. De csak a század végén indult igazán fejlődésnek, amikor Batthyány József érsek, a gazdag főúr Boráros polgármester rábeszélésére haszonbérleti szerződést kötött Pest várossal, kötelezve magát a mocsár lecsapolására, az erdő parkosítására s nyári mulató kerthelyiség létesítésére. Hadd idézzük az említett könyv szerzőjét: »Nem valószínű, hogy a nagyjövendű és nemes gondolkodású főpapot a kilátásba helyezett anyagi haszon vezette volna, hanem inkább az volt a célja, hogy az ország fővárosát szép közkerttel ajándékozza meg. Sainos, nem sokára bekövetkezett halála meggátolta nagyszabású terveinek teljes megvalósításában, de a liget délnyugati sarkából kiinduló Széles útnak nevezett sétány tíz hatalmas platánfája még máig is Batthyány érsek városfejlesztő érdemeit hirdeti.

Az érsek halála után szerencsére új lelkes pártfogót talált a Városliget József nádor személyében, s a liget fejlesztése terén kifejtett közhasznú tevékenységét a város polgársága évtizedek múltán azzal hálálta meg, hogy fiatalon elhunyt lányának, Herminának emlékére közadakozásból emlékkápolnát emelt a liget délkeleti szegélyén.

A Városliget igazi fénykorát a Millennium korában élte, mint az akkori ünnepek legfőbb központja. Akkor s az ezt követő évtizedekben alakult ki mai díszes képe. S ebben is sok a vallási vonatkozás. Hadd említsük csak az Ezredéves Emlékmű központi alakját, a 36 méter magas oszlopon álló Gábor főan-

gyalt, s a királyok galériájának szentjeit: Istvánt és Lászlót... A városligeti tó szigetén pedig megvalósult Alpár Ignác poétikus álma: a történelmi stílusokat megelevenítő épület-csoport. Ebben a román építészeti korszakot egy remekbe készült kápolna, a híres jáki templom kicsinyített mása s a vele egybeépített hangulatos kolostor-udvar képviseli.

A Városligetben elbolyongani tehát nemcsak séta, üdülés, szórakozás, hanem — ha úgy akarjuk: — zárandokút is.

K. Gy.